

A munka jövője a közsférában konferencia

Budapest, Hotel Benczúr, 2019.11.15.

Kocsis Tamás (KKDSZ Zala Megye, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, Apáczai Csere János Tagkönyvtár) beszámolója:

A Szakszervezetek Együttműködési Fóruma (SZEF) a Friedrich Ebert alapítvány (FES) támogatásával, közös konferenciát tartott *A munka jövője a közsférában* címmel.

A konferenciát Jörg Bergstermann a FES képviselője és Csóti Csaba a SZEF elnöke nyitotta meg. Mindketten a munka fogalmának megváltozására hívták fel a figyelmet, hangsúlyozva ebben a szakszervezetek szerepét és egyben előkészítve a soron következő előadók témáit.

A konferencia moderátora Papp-Nagy Viktória a SZEF Ifjúsági Tagozatának elnöke volt, aki miután köszöntötte a megjelenteket, egy bejátszással vezette fel az első előadót. A tájékoztató videó egy Zora nevű robotról szólt, ami (aki?), a szociális területek dolgozóit igyekszik kiváltani, több-kevesebb sikerrel, de erről a későbbiekben többször is kitértek az előadók.

A konferencián lehetőség volt a slido.com segítségével, valós időben kérdezni az felszólalókat. Így akár már az előadás közben, vagy a végén a hagyományos kézfeltartás helyett, egyből válaszolhattak a jelenlévők felvetéseire.

A bevezető előadást **Pogátsa Zoltán** közgazdász, szociológus és nemzetközi gazdaságtan szakértő tartotta *A munka jövője* címmel. Ő is a munka átalakult fogalmával kezdte, megjelölve a robotizációt és az algoritmusokat, mint a munkaerő egyik fő kiváltóját, egyben reflektálva a reklámfilmre is. Szerinte az ún. rózsaszíngalléros, embertől-emberig munkaerő egyszerűen nem váltható ki a robotizált munkaerővel. Ebben a szférában igenis szükség van az emberi „érintésre” és hiába vannak részterületek, ahol ez működött, hosszútávon, ahogy a viccet sem, úgy az ölelést sem fogadják el egy élettelen személytől. Sokkal fenyegetőbb az eset a fizikai munkaerő kiváltása esetében, ahol már most konkrét példákkal tudott szolgálni, akár magyarországi gyárak esetében.

Pogátsa Zoltán kitért a külgazdasági helyzetre is, a kínai-amerikai kereskedelmi háborúra, ami ha nem is közvetlen érinti Magyarországot, de mivel jószerint a német gazdaságtól függ, szinte biztosan komoly hatással lesz rá (*recesszióba süllyed?*). Kitért azokra az ellentmondásokra is, amik a kormány kommunikációban nyilvánulnak meg. Például rossz példaként kezelik például a skandináv modellt. Vagy nincs szó arról a 173 ezer emberről, akik kifutó európai uniós támogatásokban dolgoznak, ugyanígy a közfoglalkoztatásról sem, bár minden jól csengő statisztikába bele lettek számítva, míg más országoknál (a minimálbér alatti bérezés miatt) ezt nem vehetik alapul. Probléma van az újraelosztási ráta körül, ami közel sem olyan magas, mint ahogy emlegetik. De ezek csak egy-egy részletek az olyan drasztikus kérdések mellett, mint, hogy miért növekszik (és hova kerül?) az államba fektetett pénzek összege, miközben a szociálpolitikára és szakképesítésre jóval kevesebbet fordítanak.

Ezek a témák visszaköszöttek a közönség kérdéseiben is. A felfestett kép igen borúlátó, de összevetve a világban végbement változásokat (tajvani, vietnámi, kínai növekedések) a 30 éve stagnáló magyarországi helyzettel és a mostani kormány lépéseivel, valóban több mint aggasztó.

A felvetések miatt ugyan biztos maradtak még benn kérdések, a konferenciának haladnia kellett tovább, a következő előadó **Totyik Tamás**, a Pedagógusok Szakszervezetének alelnöke volt. Ő a pedagógus pályáról hozott egy általános „kórképet”, mint a gyerekek hozzáállásának változásáról, mint pedig a pedagógusi munka változásáról. A beszámoló címe *Az oktatás jövője, a jövő oktatása*.

Totyik Tamás reflektálva az előző előadásra, szintén megemlítette a keleti országok fejlődését. Azok az országok, amik nemrégiben csak olcsó másolatokról voltak híresek, már rendre jóval előrébb végeznek a Pisa teszteken, mint Magyarország. Az tudni lehetett, hogy ezen a téren komoly vannak az oktatás terén, de amíg nálunk az a kérdés, hogy Jókait vagy Harry Potter olvassanak a felsősök, a felzárkózó országokban csak az, hogy olvassanak! Ezt a problémát folytatva hozzátette, hogy már régen nem azok a diákok ülnek a padokban, akik számára a jelenlegi oktatási rendszer meg lett „álmodva”.

Itt következett egy igen komoly felsorolás, ami változott az évek során a fiatalok tanuláshoz, iskolához és úgy általában az élethez, jövőkhöz való hozzáállásban. Ezekre a változásokra, bár gyorsan zajló folyamatnak tartják, mégsem érzékelik reakció, ami áthidalná a szakadékat.

Pár, a felsorolt problémák közül:

- 5 perc után szóródik a figyelmük
- nem a széleskörű tudást, inkább az életben való alkalmazását tekintik fontosnak
- szabadság vágy
- képi inger sokkal fontosabb, mint az írott
- forgatókönyv, nem trendek
- egyénre szabott tanulás
- mamahotel (Hikikomori)
- zöld szemlélet
- magányosoknak való megítélés, holott épp ellenkezőleg
- jóval kibővült technikai tudás

és még számos olyan kompetencia, amit a jelenlegi frontális oktatás nem tud kiaknázni, sőt inkább visszatartja.

Szó volt a Homo Globalicus és az oktatás fő feladatairól, a Finn modell téves megítéléséről és többek között arról is, hogy a jelenlegi kormány több, mint 180 milliárd forintot költött digitális eszközök korszerűsítésére a közoktatásban, miközben már ott vannak a diákok kezében a modern eszközök, amit jobban is tudnak használni. Ez a probléma sajnos általános, hisz gondoljunk bele, mennyi olyan innovációs ötlet merül fel, akár más területen is, ami egy-egy technikai fejlesztésre irányul, miközben még az okostelefonok ezernyi funkcióját sem tudtuk átültetni az intézmények szolgáltatásaiba. Ezzel ellentétben viszont a közintézés és a hétköznapi igények, ebbe az irányba fejlesztenek.

Itt egy kicsit megcsúszott a rendezvény, ami nem csoda, hisz az oktatáshoz talán mindenki hozzá tud szólni. Ezért számos kérdés érkezett, ezek közül nem mindre maradt idő, de többre választ adott a következő két előadó.

Kis szünet után **Bod Péter Ákos** közgazdász, korábbi MNB elnök előadása következett, *Ki fog dolgozni és mennyiért?* címmel. Ez legfőképp a gazdasági kilátásokról szólt, olykor-olykor számokkal és grafikonokkal alátámasztva Pogátsa Zoltán előadását. Ez külön is érdekesnek bizonyult, hiszen a két téma bár hasonló eredményekről szólt, azok prioritásában igencsak különböztek. Hogy példát is említsünk, míg egyikőjük Magyarország közvetlen szomszédaihoz mérte a statisztikai adatokat (például GDP), addig a másik a regionális megközelítést tartotta fontosnak.

Ennek ellenére a kimutatások ugyanúgy aggasztó számokat hoztak. A bérminimumok növekedésének ellenére is átlag alatti számokat hozunk, bár itt érdekesen megmutatta az előadók, mik a konkrét számok a közfoglalkoztatottak beleszámításával és anélkül. Mondnai sem kell, hogy jócskán eltérőek. A bérezési szakadék azonban nem csak más országokhoz képest, hanem országon belül is jócskán megfigyelhető, nyugat- és kelet-Magyarország esetében.

Változatlan a demográfiai alapfolyam, nominális az átlagkereslet alakulása és sok elemző abban nem ért egyet, hogy most éljük-e aranykorunkat, ami után hamarosan leszálló ág következik, vagy már túl vagyunk rajta.

Itt már valamivel kevesebb kérdés volt, hisz az első előadással igen hasonló témakör, leginkább formailag és stílusban volt más.

Végül pedig következett az utolsó előadó, **Pölöskei Gáborné**, aki az Innovációs és Technológiai Minisztérium Szakképzésért és Felnőttképzésért Felelős Helyettes Államtitkára.

Ő a jövőbeli kormányzati tervekről hozott egy igen átfogó tájékoztatást, *Innováció és képzés* címmel. Különösen aktuális az elmúlt napokban történt intézkedések, bértárgyalások tükrében bár az előadás legfőképp a szakképesítés átalakulásáról szólt. Itt még nem volt említve a szülői felelősség számonkérése.

Abból a felütésből indult, hogy a jelenlegi Z generáció mintegy 65 százalékának, olyan munkahelye lesz a jövőben, amik jelenleg bizonyos formában még nem is léteznek. Visszakapcsolva Totyik Tamás előadására, egy felmérés alapján a fiatalok a legfontosabb készségnek a problémamegoldást tekintik.

Szóba került az IPAR 4.0 megoldások, a PIAAC felmérések és az OECD átlagok is. Ezekről a célhonlapokon egy az egyben elérhető az az áttekintés, amire az előadás is épült.

Már egy ideje sejteni lehetett, azóta hivatalosan is megerősítették, hogy megszűnik az OKJ és a mintegy 760 szakképesítésből csupán 174, több helyen összevont képzés marad. Bekerül a szakmai jegyzék. Ez a még erősebb lesz az iskolai képezésekre is, ami a fent említettek miatt, igen időszerű volt. Ez az elkülönülő oktatás, komoly hatással lesz a középiskolákra és az egyetemre is.

Itt már kicsit kifutottunk az időből, de megint az a terület volt, ahol rengeteg kérdés merült fel, erre igyekeztek választ is adni.

A konferenciát **Szücs Viktória** SZEf alelnök zárta, Csóti Csaba után szabadon a „nem azért élünk, hogy dolgozzunk, azért dolgozunk, hogy éljünk” idézettel, majd közös ebédre invitált.

Összességében el lehetett mondani, hogy kaptunk egy átfogó képet a jövőbeli problémákról és elképzelésekről. Viszont talán egy kicsit kevés megoldást kínált ezekre. A szakszervezet

szerepét is hiányoltam egy-egy téma kapcsán, hisz bizonyos területek igen indokolt lett volna megemlíteni. Ennek ellenére fontos és szükséges volt a konferencia, külön köszönet érte a szervezőknek, mint a helyszínválasztásért, mint a gondtalan lebonyolításáért!